🪞 זהות ושייכות

מאגר טקסטים לתרגול · כיתה ח' · חוברת 2 · 5 טקסטים · גרסה: חנ"מ

מי אנחנו ומה המקום שלנו: פנימייה, שאלות גדולות, עלייה, שורשים ובגרות.

בחוברת:

טקסט 6 לגור עם החברים כתבה

טקסט 7 השאלות הגדולות סיפור קצר

טקסט 8 ההפסקה הראשונה סיפור קצר

טקסט 9 הקופסה מהבוידעם סיפור קצר

טקסט 10 שנת האחריות טור דעה

איך עובדים עם החוברת? – השאלה היא טקסט קצר

☐ 1. קוראים את השאלה עד הסוף, לאט.

☐ 2. מה כבר נתון בשאלה? (נושא, פסקה, מספר)

☐ 3. מסמנים את מילת השאלה ואת המילים שמגדירות את המשימה.

☐ 4. מה עליי לעשות? למצוא / להסביר / להביע עמדה ולנמק.

☐ 5. עונים במשפט מלא ובודקים שעניתי על כל החלקים.

מבנה כל טקסט: פסקאות ממוספרות (א, ב, ג...) ← חלק א' איתור ← חלק ב' הסקה והשוואה ← חלק ג' טיעון והבעת עמדה ← כרטיס יציאה.

מהדורה למורה – מפתח תשובות לחוברת

המפתח מרוכז כאן, לפני דפי התלמידים. תשובות פתוחות – כל תשובה מנומקת ומבוססת על הטקסט מתקבלת.

🔑 6. לגור עם החברים – כתבה

1 (א') · מה מהבאים הוא קושי בפנימייה, לפי הכתבה? ✔ א. געגועים הביתה

2 (א') · מי עזרה לנועה בשבועות הראשונים? ✔ ב. השותפה שלה לחדר

3 (ב') · כמו שחול בורח בין האצבעות כשלוחצים חזק, כך תלמידים שמנסים לשלוט בהם יותר מדי "בורחים" מהשליטה ומפסיקים לשתף; לכן עדיף לתת אמון.

4 (ג') · תשובה אישית: עמדה ברורה + נימוק + פרט מהכתבה (למשל: נועה בכתה בהתחלה ועכשיו עוזרת לאחרות; הקשר עם ההורים התחזק).

🔑 7. השאלות הגדולות – סיפור קצר

1 (א') · מה מהבאים שאלה ששואלת אביגיל? ✔ ב. למה דברים רעים קורים לאנשים טובים?

2 (א') · מה עושה המשפחה של הדר בשישי בערב? ✔ ב. יושבת יחד לארוחה וסבא מספר סיפורים

3 (ב') · הן גילו שלמרות שאחת מתפללת בבית הכנסת והשנייה לא שומרת שבת, הן מרגישות תחושה דומה – שייכות למשהו גדול מהן. ההפתעה היא מהדמיון שלא ציפו לו.

4 (ג') · תשובה אישית: עמדה ברורה + נימוק + פרט מהסיפור (למשל: אביגיל אומרת ש"לשאול זה חלק מהדרך"; הדימוי של בית בלי חלונות).

🔑 8. ההפסקה הראשונה – סיפור קצר

1 (א') · איזו מילה למד דניאל באולפן? ✔ ב. תודה

2 (א') · איזו מילה הבין דניאל מיד? ✔ ב. כדורגל

3 (ב') · הוא לא הבין את השפה בזמן אמת, ולכן הגיב באיחור; המשפט ממחיש את תחושת הזרות והבדידות שלו בימים הראשונים.

4 (ג') · תשובה אישית: עמדה ברורה + נימוק + פרט מהסיפור (למשל: דניאל למד את המילים החשובות במגרש ובכיתה, בזכות יואב).

🔑 9. הקופסה מהבוידעם – סיפור קצר

1 (א') · איך תכנן נעם להכין את העבודה? ✔ ב. בערב אחד, בקצרה

2 (א') · מה מהבאים היה בקופסה? ✔ ב. כרטיס נסיעה קרוע

3 (ב') · שהוא משווה את עצמו לסבתא־רבתא והבין כמה אמיץ ובודד היה המסע שלה בגיל דומה לשלו; ההשוואה גורמת לו להעריך אותה ולהתחבר לסיפור.

4 (ב') · בהתחלה הוא ראה בעבודה מטלה שצריך לגמור מהר; עכשיו הפרטים הקטנים חשובים לו – הוא סקרן ומחובר לסיפור. ההפתעה מראה שהשינוי קרה בלי שתכנן.

5 (ג') · תשובה אישית: עמדה ברורה + נימוק + פרט (למשל: השינוי אצל נעם; "השיעורים בהיסטוריה קיבלו פנים"; הסיפור הכואב של ההורים שלא הגיעו).

🔑 10. שנת האחריות – טור דעה

1 (א') · מה אמר הסבא לאלון? ✔ ב. שהוא מתחיל להיות אחראי על המעשים שלו

2 (א') · מה עשתה תמר בפרויקט בת המצווה? ✔ ב. התנדבה בבית אבות וקראה לדיירים עיתון

3 (ב') · אלון – לימוד קטע מהתורה והסבר שלו, ועמידה מול המשפחה; תמר – בלי מסיבה, פרויקט התנדבות בבית אבות. המשותף: שניהם הגיעו לתחושה שהתחילה אצלם אחריות – לשאול "מה אני יכול לעשות?".

4 (ב') · שהמניע שלה השתנה ממניע חיצוני (בקשת אימא) למניע פנימי – תחושת מחויבות לאנשים שתלויים בה; זו בדיוק האחריות שהיא מתארת.

5 (ג') · תשובה אישית: עמדה ברורה + נימוק + פרט (למשל: דברי הסבא; "הדברים הקטנים" של תמר; ההצעה לבחור מעשה קטן בכל שבוע).

טקסט 6: לגור עם החברים

כיתה ח' · כתבה · גרסה מותאמת

שם: _____ **כיתה:** _____ **תאריך:** _____

📖 לפני הקריאה: חלק מכם כבר מתחילים לחשוב היכן תלמדו בתיכון, ויש מי ששוקלים פנימייה – מקום שבו גרים בחדר עם עוד כמה בני ובנות גילכם, רחוק מהבית. מה חשוב לכם שיהיה במקום כזה? ומה מעורר בכם חשש? קראו את הכתבה, ואולי היא תעזור לכם לחשוב.

כתבה

לגור עם החברים

נערות ונערים בני 14 עוזבים את הבית, ישנים במיטת קומתיים וחולקים מקלחת עם כל המסדרון. מה מושך אותם לפנימייה, ומה קשה שם באמת?

א בשעה עשר בלילה, כשבבתים רבים כבר מכבים את האורות, המסדרון בפנימייה רק מתעורר. מישהו מנגן בגיטרה בחדר 12, בחדר 14 משחקים שש־בש, ומהמטבחון עולה ריח של טוסט. "פה אף פעם לא משעמם," אומר יונתן, תלמיד כיתה ט'. "תמיד יש עם מי לדבר."

ב הפנימיות מציעות לבני הנוער חיי חברה עשירים, חוגים מגוונים ועצמאות שבבית אפשר רק לחלום עליה. אבל לצד התמונה היפה מסתתרים גם קשיים: געגועים, מעט פרטיות, וצורך ללמוד לנהל לבד את הזמן, את הכסף ואת הכביסה. יצאנו לבדוק מקרוב.

ג מיכל, אחראית הפנימייה, מלווה תלמידים כבר חמש־עשרה שנה. "יש שתי דרכים לנהל פנימייה," היא מסבירה. "אפשר לא להתערב בכלל, ואפשר לשלוט בכל דבר. שתי הדרכים נכשלות. שליטה מוחלטת היא כמו לנסות להחזיק חול ביד: ככל שלוחצים חזק יותר, הוא בורח בין האצבעות. אנחנו בוחרים בדרך האמצע – נותנים אמון, ותמיד יש מבוגר זמין לשיחה." לדבריה, הקשר בין התלמידים הוא הלב של המקום. "בסוף השנה הם בוכים בפרידה. חברויות שנוצרות כאן נמשכות לפעמים כל החיים."

ד נועה, תלמידת כיתה י', הגיעה לפנימייה מיישוב קטן בצפון. "בשבועיים הראשונים בכיתי כל ערב," היא מספרת בגלוי. "לא הייתי רגילה לישון בלי לשמוע את אחיי הקטנים רבים בחדר הסמוך. דווקא השקט של הבית חסר לי, וגם הרעש שלו." מה עזר? "השותפה שלי לחדר. היא הייתה כבר בשנה השנייה שלה, והיא פשוט ישבה איתי ודיברה עד מאוחר. היום אני עושה את אותו הדבר לבנות החדשות."

בגרסה זו מופיעות פסקאות נבחרות מן הטקסט (האותיות שומרות על המספור המקורי).

חלק א' – מוצאים בטקסט

💡 קראו את השאלה פעמיים. סמנו את מילת השאלה. הקיפו את התשובה הנכונה.

🧺 **מילים שיעזרו לי:** **עצמאות פרטיות מלווה זמין בכנות בעיניים פקוחות**

1. מה מהבאים הוא קושי בפנימייה, לפי הכתבה? 🔍 איתור מידע

◯ א. געגועים הביתה

◯ ב. אין חוגים

◯ ג. אין חברים

2. מי עזרה לנועה בשבועות הראשונים? 🔍 איתור מידע

◯ א. אימא שלה

◯ ב. השותפה שלה לחדר

◯ ג. המורה לחינוך גופני

חלק ב' – חושבים ומבינים

3. מיכל משווה שליטה מוחלטת ל"ניסיון להחזיק חול ביד". הסבירו את הדימוי. 🧩 הבנה והסקה

חול בורח כשלוחצים חזק, וכך גם תלמידים...

חלק ג' – מה דעתי?

יש הורים שחושבים שגיל 14 מוקדם מדי לעזוב את הבית, ושנער או נערה צריכים את המשפחה קרוב אליהם. אחרים חושבים שדווקא בגיל הזה הפנימייה מלמדת עצמאות ואחריות, ושזה הזמן הנכון.

4. באיזו עמדה אתם תומכים? כתבו נימוק אחד. 💭 טיעון ועמדה

☐ אני מסכים/ה עם הצד הראשון ☐ אני מסכים/ה עם הצד השני

אני תומך/ת בעמדה ש... כי...

💡 תזכורת: עמדה (מה אני חושב/ת) + נימוק (כי...) + דוגמה.

1. מילה חדשה שלמדתי: _____

2. משפט אחד על הטקסט: _____

איך הרגשתי בתרגול? ☐ 😀 ☐ 🙂 ☐ 😐 ☐ 😟

טקסט 7: השאלות הגדולות

כיתה ח' · סיפור קצר · גרסה מותאמת

שם: _____ **כיתה:** _____ **תאריך:** _____

📖 לפני הקריאה: בגיל ההתבגרות עולות שאלות גדולות: מי אני? במה אני מאמין או מאמינה? מה חשוב לי באמת? הסיפור שלפניכם עוסק בשתי חברות שמדברות על שאלות כאלה – כל אחת מהמקום שלה. קראו בעיון, ושימו לב איך הן מקשיבות זו לזו.

סיפור קצר

השאלות הגדולות

ערב אחד, במרפסת, שתי חברות מדברות על מה שקשה לשאול בקול רם.

א במרפסת של הדר היה שקט. רק הזמזום של המזגן מהדירה הסמוכה וקולות רחוקים של ילדים בגן השעשועים. אביגיל ישבה על הכיסא הנמוך, והדר על המעקה, מה שאימא שלה אסרה עליה מאה פעם.

ב "את יודעת מה מוזר?" אמרה אביגיל פתאום. "השנה אני מתפללת יותר מתמיד, ובכל זאת יש לי יותר שאלות מתמיד." הדר הסתכלה עליה בהפתעה. אביגיל תמיד נראתה לה בטוחה כל כך, כאילו כל התשובות כתובות אצלה בתיק. "איזה שאלות?" שאלה הדר בזהירות.

ג "למה דברים רעים קורים לאנשים טובים, למשל. או אם אני עושה דברים כי אני באמת מאמינה בהם, או רק כי ככה גדלתי." אביגיל משכה בכתפיים. "פעם זה הפחיד אותי. היום אני חושבת שלשאול זה חלק מהדרך. הרב בבית הספר אמר לנו שגם גדולי הדורות שאלו."

ד הדר שתקה רגע. אצלה בבית לא שמרו שבת, ובכל זאת בכל שישי בערב כל המשפחה ישבה יחד לארוחה, בלי טלפונים, וסבא סיפר סיפורים על העיירה שבה גדל. "גם לי יש שאלות," אמרה לבסוף. "אני לא יודעת במה אני מאמינה. אבל אני יודעת שהארוחה של שישי חשובה לי. כשסבא מספר, אני מרגישה שאני חלק ממשהו גדול ממני." "זה בדיוק מה שאני מרגישה בבית הכנסת," אמרה אביגיל, ושתיהן צחקו מההפתעה.

ט באותו לילה כתבה הדר ביומן שלה: "אין לי עדיין תשובות. אבל יש לי חברה שאפשר לשאול איתה."

בגרסה זו מופיעות פסקאות נבחרות מן הטקסט (האותיות שומרות על המספור המקורי).

חלק א' – מוצאים בטקסט

💡 קראו את השאלה פעמיים. סמנו את מילת השאלה. הקיפו את התשובה הנכונה.

🧺 **מילים שיעזרו לי:** מעקה משכה בכתפיים גדולי הדורות לשכנע יומן

1. מה מהבאים שאלה ששואלת אביגיל? 🔍 איתור מידע

◯ א. איפה נגור בעתיד?

◯ ב. למה דברים רעים קורים לאנשים טובים?

◯ ג. מתי יתחיל החופש?

2. מה עושה המשפחה של הדר בשישי בערב? 🔍 איתור מידע

◯ א. הולכת לים

◯ ב. יושבת יחד לארוחה וסבא מספר סיפורים

◯ ג. צופה בסרט

חלק ב' – חושבים ומבינים

3. מדוע "שתיהן צחקו מההפתעה" בסוף פסקה ד? 🧩 הבנה והסקה

הן צחקו כי גילו ש... _____

_____

_____

חלק ג' – מה דעתי?

יש הטוענים שבגיל ההתבגרות עדיף לא לשאול שאלות גדולות מדי, כי הן עלולות לבלבל ולהפחיד. אחרים טוענים שדווקא בגיל הזה חשוב לשאול, לדבר ולחפש, כי כך בונים זהות אמיתית.

4. באיזו עמדה אתם תומכים? כתבו נימוק אחד. 💭 טיעון ועמדה

☐ אני מסכים/ה עם הצד הראשון ☐ אני מסכים/ה עם הצד השני

אני תומך/ת בעמדה ש... כי... _____

_____

_____

💡 תזכורת: עמדה (מה אני חושב/ת) + נימוק (כי...) + דוגמה.

1. מילה חדשה שלמדתי: _____

2. משפט אחד על הטקסט: _____

איך הרגשתי בתרגול? ☐ 😀 ☐ 🙂 ☐ 😐 ☐ 😟

טקסט 8: ההפסקה הראשונה

כיתה ח' · סיפור קצר · גרסה מותאמת

שם: _____ **כיתה:** _____ **תאריך:** _____

📖 לפני הקריאה: אולי גם בכיתה שלכם יש תלמידים ותלמידות שהגיעו לא מזמן מארץ אחרת. איך מרגישים כשכל המילים מסביב זרות? הסיפור מסופר מנקודת המבט של נער שעלה לארץ. קראו ונסו לדמיין את עצמכם במקומו.

סיפור קצר

ההפסקה הראשונה

דניאל עלה לארץ לפני חודשיים. בהפסקה הראשונה הוא מגלה שיש שפה שאין צורך לתרגם.

א הצלצול היה הדבר הראשון שהבנתי בבית הספר החדש. הוא נשמע כמעט כמו הצלצול בבית הספר הקודם שלי, בעיר אחרת, בשפה אחרת. כל השאר היה מהיר מדי: המורה דיברה מהר, התלמידים צחקו מהר, ואני חייכתי מאוחר מדי, אחרי שכולם כבר הפסיקו.

ב קוראים לי דניאל. עליתי לארץ עם אימא ועם אחותי הקטנה לפני חודשיים. באולפן למדתי לומר "שלום", "תודה" ו"איפה השירותים", אבל אף אחד לא לימד אותי מה אומרים כשכל הכיתה יוצאת להפסקה ואתה נשאר ליד השולחן, מעמיד פנים שאתה מסדר את הקלמר.

ג ביום השלישי, נער גבוה עם כובע מצחייה עצר ליד השולחן שלי. "כדורגל?" שאל, והצביע על החלון. את המילה הזאת הבנתי. היא דומה כמעט בכל השפות. יצאתי איתו למגרש.

ד במגרש לא היה צורך במילים. כשמסרתי כדור טוב, מישהו צעק "יאללה!", וכשהבקעתי שער, שלושה ילדים רצו לחבק אותי. הנער עם הכובע, יואב, לימד אותי את המילים החשובות באמת: "תמסור", "אני פנוי", ו"פנדל, פנדל!" אחרי ההפסקה, בשיעור לשון, המורה ביקשה מכל אחד לכתוב משפט על עצמו. כתבתי לאט, אות אחרי אות: "אני אוהב כדורגל." יואב הציץ במחברת שלי ותיקן בעדינות: "אני אוהב לשחק כדורגל. ככה יותר טוב." הוא לא צחק. הוא רק הסביר.

ח בשבוע שעבר הגיעה לכיתה תלמידה חדשה, שעלתה לפני שבוע. ראיתי אותה יושבת ליד השולחן ומסדרת את הקלמר. ניגשתי אליה ושאלתי: "רוצה לבוא?" היא לא הבינה את כל המילים. אבל היא הבינה.

בגרסה זו מופיעות פסקאות נבחרות מן הטקסט (האותיות שומרות על המספור המקורי).

חלק א' – מוצאים בטקסט

💡 קראו את השאלה פעמיים. סמנו את מילת השאלה. הקיפו את התשובה הנכונה.

🧺 **מילים שיעזרו לי:** אולפן מעמיד פנים כובע מצחייה פנוי בעדינות

1. איזו מילה למד דניאל באולפן? 🔍 איתור מידע

◯ א. פנדל

◯ ב. תודה

◯ ג. ביחד

2. איזו מילה הבין דניאל מיד? 🔍 איתור מידע

◯ א. שיעורים

◯ ב. כדורגל

◯ ג. צלצול

חלק ב' – חושבים ומבינים

3. מה רוצה דניאל לומר כשהוא כותב "חייכתי מאוחר מדי, אחרי שכולם כבר הפסיקו"?

🧩 הבנה והסקה

דניאל מרגיש ש... _____

_____

_____

חלק ג' – מה דעתי?

יש הטוענים שתלמידים עולים צריכים ללמוד בכיתה נפרדת עד שידברו עברית טובה, כדי שלא יפגרו בחומר. אחרים טוענים שחשוב שישתלבו בכיתה רגילה מהיום הראשון, כי כך לומדים שפה וחברות הכי מהר.

4. באיזו עמדה אתם תומכים? כתבו נימוק אחד. 💭 טיעון ועמדה

☐ אני מסכים/ה עם הצד הראשון ☐ אני מסכים/ה עם הצד השני

אני תומך/ת בעמדה ש... כי... _____

_____

_____

💡 תזכורת: עמדה (מה אני חושב/ת) + נימוק (כי...) + דוגמה.

1. מילה חדשה שלמדתי: _____

2. משפט אחד על הטקסט: _____

איך הרגשתי בתרגול? ☐ 😀 ☐ 🙂 ☐ 😐 ☐ 😟

טקסט 9: הקופסה מהבוידעם

כיתה ח' · סיפור קצר · גרסה מותאמת

שם: _____ **כיתה:** _____ **תאריך:** _____

📖 לפני הקריאה: רבים מכם מכינים או הכינו עבודת שורשים – עבודה על ההיסטוריה של המשפחה. הסיפור שלפניכם מתאר נער שגילה בזמן העבודה יותר ממה שציפה. קראו, ושימו לב איך משתנה היחס שלו למשימה.

סיפור קצר

הקופסה מהבוידעם

עבודת השורשים נראתה לנעם כמו עוד מטלה משעממת. עד שסבתא הוציאה קופסת פח חלודה.

א "עבודת שורשים," אמרה המורה, וכל הכיתה נאנחה בבת אחת. נעם כתב ביומן: "להגיש עד פסח. לשאול את סבתא שאלות." הוא תכנן לסיים את זה בערב אחד: שאלון קצר, שתי תמונות, עץ משפחה מודפס מהמחשב. ציון טוב, ונגמר.

ב כשהגיע לבית של סבתא שושנה עם רשימת השאלות, היא הקשיבה, הנהנה, ואמרה: "חכה רגע." היא טיפסה על שרפרף, הוציאה מהבוידעם קופסת פח ישנה עם ציור דהוי של פרחים, והניחה אותה על השולחן. בפנים היו מכתבים מצהיבים, תעודה בשפה זרה, כפתור מתכת אחד וכרטיס נסיעה קרוע לשניים.

ג "הכרטיס הזה," אמרה סבתא, "הוא של אימא שלי. היא הייתה בת חמש־עשרה, כמעט בגילך, כשעלתה לאונייה לבד. ההורים שלה נשארו מאחור, והבטיחו לבוא אחריה. הם לא הגיעו." נעם הסתכל על הכרטיס. חמש־עשרה. הוא חשב על עצמו, שלא מסוגל לישון לילה אחד בטיול השנתי בלי להתקשר הביתה.

ד במשך שלושה ימי שישי ישב נעם אצל סבתא. היא סיפרה, והוא הקליט ורשם. על המעברה שבה גרו באוהל, על הגשם שחדר מבעד לבד, על הכפתור, שנשאר מהמעיל היחיד שהביאה סבתא־רבתא מהבית. כשסבתא לא זכרה פרט, היא אמרה "זה כבר לא חשוב", ונעם התעקש: "לא, זה חשוב, נסי להיזכר." הוא הופתע בעצמו מהמשפט הזה.

ז בסוף השנה, כשהמורה החזירה את העבודות, נעם בקושי הסתכל על הציון. הוא חיפש משהו אחר: את ההערה שכתבה בשוליים. "תודה שהכנסת אותי לקופסה." בערב הוא נסע לסבתא, החזיר לה את המכתבים, וביקש לשמוע עוד סיפור.

בגרסה זו מופיעות פסקאות נבחרות מן הטקסט (האותיות שומרות על המספור המקורי).

חלק א' – מוצאים בטקסט

💡 קראו את השאלה פעמיים. סמנו את מילת השאלה. הקיפו את התשובה הנכונה.

🧺 **מילים שיעזרו לי:** בוידעם דהוי מעברה מעפילים סבתא־רבתא שוליים

1. איך תכנן נעם להכין את העבודה? 🔍 איתור מידע

◯ א. במשך חודש

◯ ב. בערב אחד, בקצרה

◯ ג. עם כל הכיתה

2. מה מהבאים היה בקופסה? 🔍 איתור מידע

◯ א. טלפון ישן

◯ ב. כרטיס נסיעה קרוע

◯ ג. ספר לימוד

חלק ב' – חושבים ומבינים

3. מה ניתן להסיק מכך שנעם חשב על עצמו, "שלא מסוגל לישון לילה אחד בטיול בלי להתקשר הביתה"? 🧩 הבנה והסקה

נעם מבין ש... _____

_____

_____

4. נעם אומר לסבתא "לא, זה חשוב, נסי להיזכר", ו"הופתע בעצמו מהמשפט הזה". מה ההפתעה מלמדת על השינוי שעבר? 🧩 הבנה והסקה

בהתחלה נעם... ועכשיו... _____

_____

_____

חלק ג' – מה דעתי?

יש הטוענים שעבודת שורשים צריכה להיות חובה בכל בית ספר, כי היא מחברת בין דורות ומלמדת היסטוריה. אחרים טוענים שהיא צריכה להיות בחירה, כי יש תלמידים שאין להם קשר למשפחה המורחבת או שהסיפור המשפחתי כואב להם.

5. באיזו עמדה אתם תומכים? כתבו נימוק אחד. 💭 טיעון ועמדה

☐ אני מסכים/ה עם הצד הראשון ☐ אני מסכים/ה עם הצד השני

אני תומך/ת בעמדה ש... כי...

💡 תזכורת: עמדה (מה אני חושב/ת) + נימוק (כי...) + דוגמה.

1. מילה חדשה שלמדתי:

2. משפט אחד על הטקסט:

איך הרגשתי בתרגול? ☐ 😀 ☐ 🙂 ☐ 😐 ☐ 😟

טקסט 10: שנת האחריות

כיתה ח' · טור דעה · גרסה מותאמת

שם: _____ **כיתה:** _____ **תאריך:** _____

📖 לפני הקריאה: בתרבויות רבות יש טקס שמסמן מעבר מילדות לבגרות. בישראל רבים מכירים את חגיגת בר המצווה ובת המצווה, וכל משפחה חוגגת אותה בדרך משלה – בבית הכנסת, במסיבה, בטיול או במעשה של נתינה. בטור שלפניכם שני תלמידים כותבים על המשמעות שמצאו. קראו, ושימו לב במה דעותיהם דומות ובמה הן שונות.

טור דעה

שנת האחריות

בגיל 12 או 13 נערים ונערות רבים חוגגים בר או בת מצווה. אבל מה זה בעצם אומר – להיות אחראי? נער ונערה מכיתה ח' כותבים על השנה שבה משהו השתנה.

א כשסבא שלי שאל אותי לפני בר המצווה "מה ישתנה אצלך?", עניתי בחצי צחוק: "אני אקבל טלפון חדש." הוא לא צחק. "בגיל הזה," הוא אמר, "אתה מתחיל להיות אחראי על המעשים שלך. לא ההורים, לא המורים. אתה." באותו רגע זה נשמע לי כמו משפט של מבוגרים. היום, שנה אחרי, אני חושב שהוא צדק. (אלון)

ב בשבילי, ההכנה לבר המצווה הייתה לימוד של קטע מהתורה ושל ההסבר שלו. ישבתי עם המורה שלי שבועות, ולמדתי לא רק לקרוא, אלא גם לשאול. המשפט שבחרתי עסק בכבוד לאחר. כשעמדתי מול המשפחה, הבנתי שאני לא רק מקריא טקסט עתיק – אני מתחייב לנסות לחיות לפיו. (אלון)

ג אצלנו בבית, בת המצווה נחגגה אחרת. לא הייתה מסיבה גדולה. במקום זאת, בחרתי "פרויקט בת מצווה": במשך שנה התנדבתי פעם בשבוע בספרייה של בית אבות, וקראתי לדיירים עיתון. בהתחלה עשיתי את זה כי אימא הציעה. אחר כך, כי חיכו לי. (תמר)

ד מה הפתיע אותי? שהאחריות לא הגיעה ביום אחד. היא נבנתה מדברים קטנים: לזכור בעצמי את המבחנים, לבקש סליחה מחברה בלי שמישהו יגיד לי, להחליט לבד אם ללכת למסיבה או להישאר עם סבתא כשהייתה חולה. שום דבר מזה לא היה קשור לשמלה או לעוגה. (תמר)

ה אלון ואני דיברנו על זה בהפסקה, והבנו שלמרות שחגגנו בדרכים שונות, הגענו לאותו מקום. בשבילו המקור היה בטקסט ובמסורת שהוא אוהב; בשבילי – בעשייה ובקשר עם אנשים. אבל שנינו מרגישים שמשהו התחיל: הרגע שבו מפסיקים לשאול "מי אשם?" ומתחילים לשאול "מה אני יכול לעשות?". (תמר)

בגרסה זו מופיעות פסקאות נבחרות מן הטקסט (האותיות שומרות על המספור המקורי).

חלק א' – מוצאים בטקסט

💡 קראו את השאלה פעמיים. סמנו את מילת השאלה. הקיפו את התשובה הנכונה.

🧺 **מילים שיעזרו לי:** טקס אחראי להתחייב מסורת נתינה בוגר

1. מה אמר הסבא לאלון? 🔍 איתור מידע

◯ א. שיקבל מתנה גדולה

◯ ב. שהוא מתחיל להיות אחראי על המעשים שלו

◯ ג. שעליו ללמוד יותר

2. מה עשתה תמר בפרויקט בת המצווה? 🔍 איתור מידע

◯ א. ערכה מסיבה גדולה

◯ ב. התנדבה בבית אבות וקראה לדיירים עיתון

◯ ג. טסה לחו"ל

חלק ב' – חושבים ומבינים

3. השוו בין הדרך שבה ציין אלון את בר המצווה לבין הדרך שבה ציינה תמר את בת המצווה. מה היה משותף לשניהם? 🧩 הבנה והסקה

אלון חגג ב... ואילו תמר... המשותף לשניהם הוא...

4. מה ניתן להסיק מדברי תמר: "בהתחלה עשיתי את זה כי אימא הציעה. אחר כך, כי חיכו לי"? 🧩 הבנה והסקה

אפשר להסיק שהסיבה של תמר השתנתה מ... ל...

חלק ג' – מה דעתי?

יש הטוענים שגיל 12–13 מוקדם מדי כדי לצפות מבני נוער לאחריות אמיתית על מעשיהם, ושהאחריות צריכה להישאר בעיקר אצל ההורים. אחרים טוענים שזה בדיוק הגיל להתחיל, בצעדים קטנים.

5. באיזו עמדה אתם תומכים? כתבו נימוק אחד. 💭 טיעון ועמדה

☐ אני מסכים/ה עם הצד הראשון ☐ אני מסכים/ה עם הצד השני

אני תומך/ת בעמדה ש... כי... _____

_____

_____

💡 תזכורת: עמדה (מה אני חושב/ת) + נימוק (כי...) + דוגמה.

1. מילה חדשה שלמדתי: _____

2. משפט אחד על הטקסט: _____

איך הרגשתי בתרגול? ☐ 😀 ☐ 🙂 ☐ 😐 ☐ 😟